

VÁLLALD A KIHÍVÁST, ÉS KEZDD EL A 3R-T!

Takarékoskodj, használd újra, hasznosítsd újra!

A hulladékmentes életmód népszerűsítése felnőttek körében.

Ezt a dokumentumot a Krakow Smog Alert dolgozta ki 2021-ben.

Az Európai Bizottság támogatása ezen kiadvány elkészítéséhez nem jelenti a tartalom jóváhagyását, amely kizárólag a szerzők álláspontját tükrözi, valamint a Bizottság nem tehető felelőssé ezen információk bármilyen felhasználásáért.

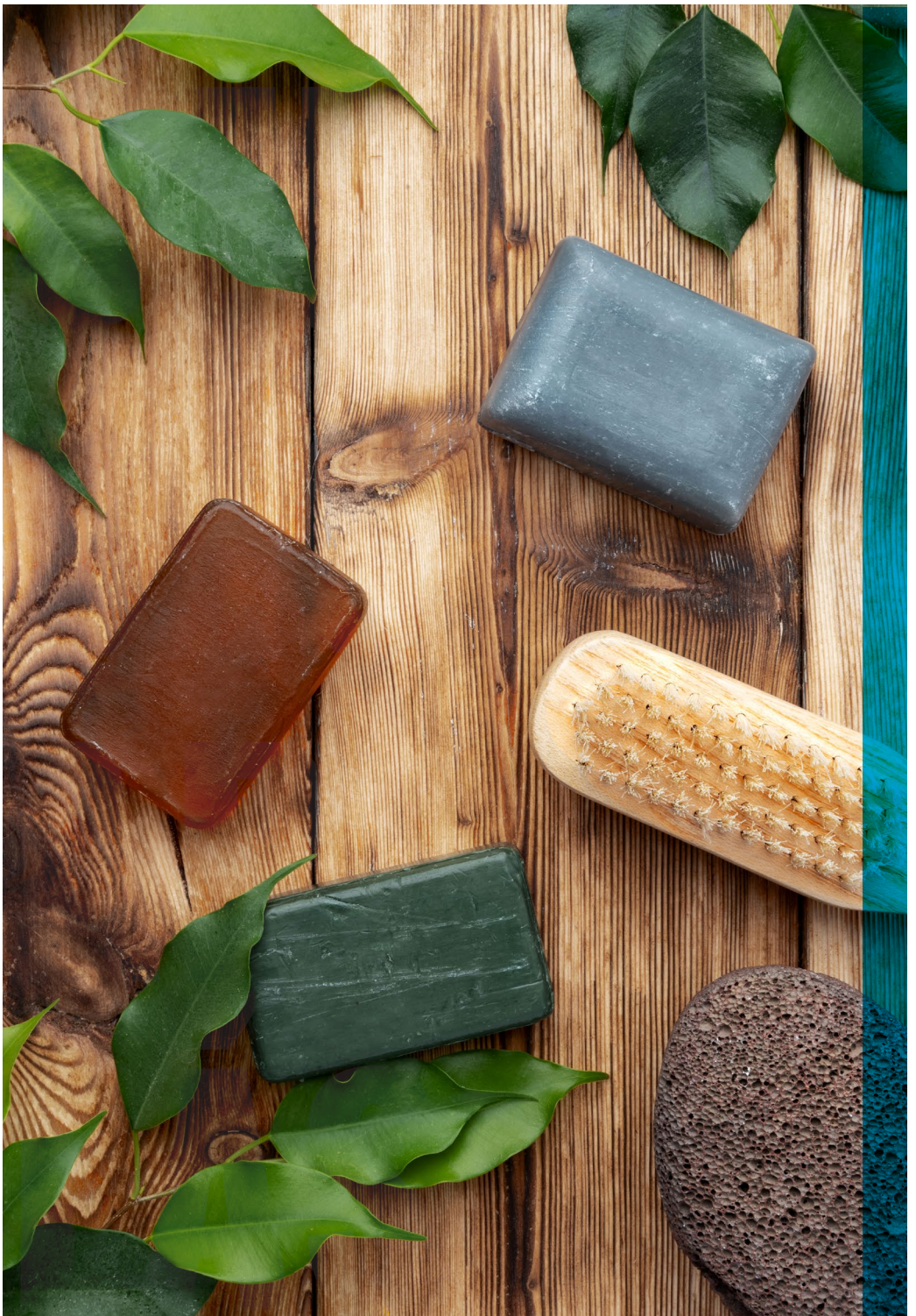

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

SZÉPSÉG- ÁPOLÁS

A KOZMETIKAI TERMÉKEK JOGI KERETRENDSZERE ÉS A FOGYASZTÓI JOGOK VÉDELME

A 3R (reduce, reuse, recycle) gondolatát a szépségiparban a termékek előállítására és a szépségipari szolgáltatások nyújtása során támogatják. A „zöld” marketing és a vásárlói szemlélet fejlesztése itt döntő szerepet játszik. Az utóbbi időben a növekvő digitális reklám (influenzerek, vizuális reklám, natív reklám stb.) képessé teszi a fogyasztót a reklámok fejlesztésére és a vásárlók termék iránti bizalmának előmozdítására. A reklámok azonban gyakran nem tükrözik a valóságot és félrevezetik a fogyasztót. Ez a kozmetikai termékek összetevőiről iránti tudatosságot és érdeklődést, valamint a címkézés részletes vizsgálatát ösztönzi a fogyasztók körében. A kozmetikai termékek közé tartoznak általában a „testápolási termékek” vagy „szépségápolási termékek” némelyike. Ennek megállapítását, hogy egy termék kozmetikumnak minősül-e, a kozmetikai termékekről szóló, 2009. november 30-i 1223/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet tartalmazza. A kozmetikum fogalom meghatározása szerint „kozmetikai terméknek minősül minden olyan anyag vagy keverék, amelyet az emberi test külső részeivel (hám, haj, köröm, ajkak és külső nemi szervek) vagy a fogakkal és a szájüreg nyálkahártyájával való érintkezésre szánva kizárólag vagy elsősorban azok tisztítása, illatosítása, megjelenésük megváltoztatása, védelmük, jó állapotban tartásuk vagy a testszagok korrigálása céljából”. Ez a fogalom meghatározás valamennyi uniós ország jogszabályaiba beépült, Litvániában például a HN 117:2007 „A szépségápolási szolgáltatások egészségügyi biztonsági követelményei” című litván higiéniai norma tartalmazza. Ez a jogszabály azonban nem tartalmazza az ökológiai kozmetikai termék meghatározását és azt, hogy hogyan kell azt címkézni. Az ökológiai vagy természetes kozmetikai termék jogi meghatározása nem csak az EU-ban, hanem az USA-ban és Kanadában sem egyértelmű. Az e területre vonatkozó jogi aktusok különböznek ezeken a kontinenseken, azonban inkább hasonlítanak, mint különböznek, és ezek a jogi aktusok inkább ajánlásokként, nem pedig szabályozásokként szolgálnak. Ennek érdekében, hogy a fogyasztókat megfelelően tájékoztassák a kozmetikai termékek összetevőiről, azok címkézése is szabályozott. Az Országos Közegészségügyi

Központ megállapítja, hogy a kozmetikai termékek címkézéséről szóló rendelet végrehajtása érdekében a kozmetikai termékek címkézéséről és a kozmetikai termékek csomagolásáról szóló 1. sz. A kozmetikai termékekről szóló, 2009. november 30-i 1223/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: 1223/2009/EK rendelet) végrehajtása érdekében, amely meghatározza a kozmetikai termékek gyártásának, címkézésének és forgalomba hozatalának módját, valamint a Litván Köztársaság egészségügyi miniszterének június 19-i, a Litván Köztársaság hivatalos nyelven előírt, a kozmetikai termékek címkézésére vonatkozó szabályok, valamint a nem előrecsomagolt, csak az eladás helyén a vásárló kérésére csomagolt vagy közvetlenül értékesítésre csomagolt kozmetikai termékek címkézésére vonatkozó szabályok alkalmazása, amelyeket a Litván Köztársaság egészségügyi miniszterének június 19-i, a 1223/2009/EK rendeletének (a továbbiakban: 1223/2009/EK rendelet) 2. számú rendelete jóváhagyott. V-634. számú rendeletének megfelelően elkészült a kozmetikai termék címkéjének példája, amely az e jogszabályokban meghatározott követelményeknek megfelelő kozmetikai termék címkéjén kötelezően feltüntetendő információkat (kozmetikai termék funkciója, névleges tartalom, összetevők listája, a használat során betartandó különleges óvintézkedések, a gyártó neve, a minimális eltarthatóság dátuma, tételes szám) tartalmazza. Nem tilos a címkéken további információkat feltüntetni. Az EU, az USA és Kanada kozmetikumokra vonatkozó jogi szabályozásának elemzése során megállapítható, hogy több a hasonlóság, mint a különbség. Ezeken a kontinenseken azonban nincs hivatalos definíciója az ökológiai vagy természetes kozmetikai terméknek, továbbá nincsenek kötelező előírások az ökológiai kozmetikai termékek gyártására, értékesítésére, címkézésére vagy reklámozására vonatkozóan. Az 1223/2009/EK rendelet sem határozza meg az ökológiai kozmetikum fogalmát. Az egyetlen segítség a vásárló számára az ökológiai termék és a nem ökológiai termék megkülönböztetésében a különleges címkézés. A kozmetikumok besorolását, hogy ökológiai vagy természetes kozmetikumról van-e szó, minden ország másképp határozza meg. Összefoglalva megállapítható, hogy az ökológiai kozmetikumok kategóriájába tartoznak azok a szépségápolási termékek, amelyek legalább 10 %-ban ökológiai gazdaságokból származó összetevőket tartalmaznak, a természetes kozmetikumok pedig a legalább 95 %-ban természetes anyagokat tartalmazó termékeket foglalják magukban.

KÖRNYEZETI PROBLÉMÁK A KOZMETIKAI IPARBAN

KOZMETIKAI TERMÉKEK GYÁRTÁSA

A kozmetikai termékek gyártási és forgalmazási ciklusa a következőket foglalja magában:

- A kozmetikai termékek összetevői, azok eredete;
- A kozmetikai termékek vizsgálata;
- A kozmetikai termékek piacra juttatása, csomagolása.

Tény, hogy az emberek azt gondolják, hogy a kozmetikumok természetessége attól függ, hogy mennyi „vegyszeres anyagot” használnak a szépségápolási termékekben, azonban fontos kiemelni azt a tényt, hogy a kozmetikumok minden összetevője vegyi anyag - természetes vagy az ember által előállított! A víz az egyik leg-„természetesebb” anyag a világon, azonban viták nélkül is atomokból és molekulákból álló kémiai anyag, vegyület. A természet a mérgek egyik fő gyártója, nem pedig egy laboratórium. A kozmetikumokhoz hozzáadott - természetes vagy ember által előállított - vegyi anyagok eredete ellenére azonban az összetevőket szigorúan ellenőrzik és felügyelik, miközben minden összetevőben követik a jogszabályokat annak érdekében, hogy a fogyasztó számára biztonságos szépségápolási termékek szülessenek.

A kozmetikumok összetevői, eredetük és tiltott összetevőik

1. ábra. A kozmetikai termékek fő összetevői

- 1) **Emulzió (zsírok, víz, emulgeálószer)**. Ez az összetevő a szépségápolási termék alapja. A zsírok lehetnek természetesek vagy szintetikusak; léteznek továbbá olajok és különböző zsírpótlók (zsíralkoholok, szénhidrogének, viaszok, szilikonok, szintetikus éterek). Meg kell jegyezni, hogy a hidegen sajtolt olaj és a magas hőmérsékleten kinyert olaj a legjobb minőségű, míg az ásványi olajok nem természetesek és semmi hasznosat nem tartalmaznak. A víz a kozmetikai termék 60-90%-át alkotja, és desztilláció során desztillálható vagy különböző növényekből kivonható. A vízzel szemben támasztott fő követelmény a sterilitás és a tisztaság. A víznek nem szabad szennyeződések tartalmaznia, mert a rossz minőségű víz az egyik fő oka a romlott kozmetikumok elrontásának. Az emulgeálószer megkötik a zsírokat és a vizet; eredetük szerint vízben oldódó és vízben oldhatatlan, természetes és szintetikus anyagokba sorolhatók. A kozmetikai termék alapja nem befolyásolja a bőrt - csak segíti az aktív összetevők bejutását a bőr mélyebb rétegeibe. A legtermészetesebb emulgeálószer a méhviasz és a kozmetikai viasz, de a legtöbb esetben fehérjét (például szója, tej), keményítőt vagy növényi polimereket használnak a krémekben.
- 2) **Aktív összetevők**. Természetes és biológiailag aktív összetevők/hatékony kémiai anyagok (vitaminok, hormonok,

enzimek, növényi vagy tengeri eredetű összetevők, oxigén, antioxidánsok stb.) és gyógyszerek. Az aktív összetevők közvetlen hatást gyakorolnak a bőrre. A gyógyszerek inert származékok, amelyek biológiailag és élettanilag megváltoztatják a bőr működését és szerkezetét. Az oxigén nagyon hatékony aktív komponensként használható a kozmetikumokban, és az ezt a komponenst tartalmazó, engedélyezett program keretében gyártott termékek Aquaftem® címkével vannak ellátva.

- ❁ 3) Tartósítószer. Ez egy olyan összetevő, amelyet a kozmetikai termék tartósságának javítására használnak; ezen összetevő nélkül a kozmetikai termék legfeljebb egy-két hétig lenne használható. A világon sok vita folyik arról, hogy milyen tartósítószer használható a kozmetikumokban; használatukat az 1223/2009/EK rendelet szabályozza. A természetben azonban nincsenek természetes tartósítószer. Javasolt a vízbázisú tartósítószer használata, amelyek könnyen oldódnak vízben, könnyen szinergizálnak más összetevőkkel és statikusan stabilak. A kozmetikumokban a tartósítószer mennyisége korlátozott; a legveszélyesebbek (kerülendő) a parabének, fenoxietanol, formaldehid, DMDH hidantoin, Diazolidinyl Urea, Quaternium - 7, 15, 31, 60 (a legveszélyesebb), izotiazolinon, etilizotiazolinon, metilklorizotiazolinon. Az E-vitamint és a C-vitamint is használják tartósítószerként más tartósítószerekkel együtt, mivel ezek a vitaminok nem rendelkeznek antibakteriális tulajdonságokkal. A tartósítószer negatív tulajdonságai: allergia, a mentális egészségre gyakorolt hatás, égési sérülések, pattanások, mérgezés stb.
- ❁ 4) Illatanyag összetevők. Általában az összetevők között nem szerepel sok ilyen összetevő - a termék kellemes illatának megteremtése érdekében különböző éterikus olajokat használnak; azonban figyelmet kell fordítani ezen olajok eredetére. A természetes éterikus olajok „barátságosak”, míg a szintetikus olajok allergiás reakciókat válthatnak ki. Az aromakomponensek listáját és a megengedett koncentrációkat az 1223/2009/EK rendelet határozza meg.
- ❁ 5) Színező komponensek. Lehet természetes vagy szintetikus. Egyértelmű, hogy kerülni kell a szintetikus színezékeket tartalmazó kozmetikai termékeket, amelyek allergiás reakciókat okozhatnak. A színező összetevők listáját és a megengedett koncentrációkat az 1223/2009/EK rendelet határozza meg.

Elvileg egy kozmetikai termék alap „plusz” aktív összetevőkből áll(na) - más összetevők nem kötelezőek; az egyéb összetevőket a tartósság javítására, illatanyag vagy szín hozzáadására használják. Így egy ökológikus vagy natúr kozmetikum kiválasztásakor olyan kozmetikumokat kell előnyben részesíteni, amelyek nem tartalmaznak további, nem szükséges összetevőket, mivel ezek allergizálhatják a bőrt, vagy lerontják a többi hatást a termék tartósságának javítása érdekében. Összefoglalva megállapítható, hogy a kozmetikumokban használt, az emberi egészségre leginkább káros összetevők a következők:

- **Parabének.** A legnépszerűbbek a metilparaben, butilparaben, etilparaben, izopropilparaben, propilparaben, izobutilparaben. Ezek a parabének samponokban, krémekben, testápolókban, testápolókban, testápolókban és más kozmetikai termékekben találhatóak. A parabének magasabb koncentrációja a szervezetünkben negatív hatással jár: megzavarhatja a hormonok működését, allergiát, kiütéseket okozhat, gyengítheti az immunrendszert; a parabének egyes csoportjai összefüggésbe hozhatók a rákos sejtek kialakulásával. A legkevésbé károsak - a címke végén megjelölt butilparabén és izobutilparabén.
- **Szulfátok.** Ezt az összetevőt zsírtalanításra használják, és a nátrium-lauret-szulfát, nátrium-lauril-szulfát, ammónium-lauret-szulfát, nátrium-lauril-szulfát nevet viselik. A szulfátok azonban negatív hatással vannak a szervezetünkre. Irritálhatják a szemet, a légutakat, a bőrt. A gyakran és nagy mennyiségben használt szulfátok károsíthatják a májat, a tüdőt vagy az immunrendszert - lehetséges, hogy a szulfátok hatással lehetnek a termékenységre is.
- **Tudósok bebizonyították, hogy a káros anyagok hatása közvetlenül összefügg a mennyiségükkel; így ha ezek az anyagok kozmetikai termékekben vannak, az nem jelenti azt, hogy a termék veszélyes anyagokkal lenne szennyezett. Az anyagok veszélyessége teljes mértékben a mennyiségüktől függ, amelyeket jogszabályok szabályoznak. Vannak azonban olyan veszélyes anyagok, amelyek szigorúan tilosak a szépségápolási termékekben:**
- **Formaldehid, ismert rákkeltő anyag és paraformaldehid (a formaldehid egy fajtája).** A formaldehid hidrogén, oxigén és szén egyszerű kémiai vegyülete. Minden életforma - baktériumok,

növények, halak, állatok és emberek - természetes módon termel formaldehidet a sejtanyagcsere részeként. Ez a vegyi anyag jó antibakteriális tulajdonságokkal rendelkezik, és különböző termékek gyártásakor tartósítószerként használják. Szintén mérgező anyag a Quaternium 15, amely formaldehidet bocsát ki.

- **Higany (cseppfolyósított fém), amely károsíthatja a veséket és az idegrendszert.**
- **Dibutil- és dietilhexil-ftalátok, amelyek megzavarják a hormonokat és károsítják a reprodukív rendszert.**
- **A PFAS néven ismert hosszú láncú per- és polifluoralkil anyagok, amelyeket összefüggésbe hoztak a rák kialakulásával.**
- **A hajfestékekben használt M- és o-feniléndiamin, amely irritálja és érzékennyé teszi a bőrt,**
- **Az ösztrogén egy erős hormon, amely természetes módon termelődik a szervezetben, és különböző módon hat a szervezetre. Az európai kozmetikai irányelv értelmében az ösztrogén, mind a természetes, mind a szintetikus ösztrogén szigorúan tilos a kozmetikumokban.**

KOZMETIKAI TERMÉKEK TESZTELÉSE

Mielőtt a szépségápolási termékek a polcokra kerülnének és reklámoznák őket, legalább öt évig tesztelik őket. A tesztelés hosszú folyamat, amelyben tudósok vesznek részt, és be kell bizonyítani, hogy a csomagoláson feltüntetett hatások valósak. Az uniós jogszabályok nagyon szigorúan szabályozzák a kozmetikumok fejlesztését, gyártását, címkézését, biztonságosságát és csomagolását: mindezeknek jogi alapokon kell nyugodniuk. A kozmetikai termékek állatkísérleteit az Európai Unióban 2004 szeptemberében teljesen betiltották. Az állatkísérletek kegyetlenek voltak az állatokkal szemben. Sok szépségápolási terméket azonban olyan országokból importálnak, ahol az állatkísérletek törvényileg nem tiltottak. Ha a terméket olyan országokba hozzák, ahol az ilyen kísérletek tiltottak, ezt a tényt egyszerűen nem jelzik a csomagoláson. Ezért vannak szervezetek, amelyek aktívan küzdenek az ilyen kísérletek ellen. A termékfejlesztés során rengeteg tesztelést és kutatást végeznek nagyszámú emberrel, hogy megbizonyosodjanak arról, hogy a termék pontosan úgy működik, ahogyan az a csomagolá-

son szerepel. Ezt világszerte az illetékes fogyasztóvédelmi és reklámügyi szolgálatok ellenőrzik. Ha a reklámellenőrző hatósághoz panasz érkezik a fogyasztóktól, a termékre vonatkozó összes tudományos adatot újra megvizsgálják, és a reklámengedélyt felülvizsgálják. A mindennapi kozmetikumokat NEM tesztelték állatokon. Ha a csomagoláson az áll, hogy „bőrgyógyászatilag tesztelt”, az azt jelenti, hogy a terméket bőrön tesztelték. Különböző módszerekkel ellenőrzik, hogy a termék alkalmas-e a bőrön való használatra. Az ezeket a módszereket alkalmazó orvos vagy bőrgyógyász közreműködése nem szükséges, de ezeket a tesztelési módszereket nagy valószínűséggel orvosilag képzett személy tesztelte. A világon számos laboratórium létezik, amelyek a vásárló elvárásainak megfelelően tesztelik a szépségápolási termékeket, valamint segítenek a termék piaci bevezetésében. A laboratóriumok tanúsítottak, és itt tapasztalt tudósok dolgoznak. A laboratóriumok folyamatosan új vizsgálati módszereket fejlesztenek ki, amelyeket a legújabb technológiák felhasználásával tanúsítanak és jogi alapjukat fejlesztik. Ezek a laboratóriumok vagy a szépségápolási termékek gyártójának tulajdonában vannak, vagy magánlaboratóriumok szolgáltatásait veszik igénybe.

A KOZMETIKAI TERMÉKEK PIACRA JUTTATÁSA, CSOMAGOLÁSA

A szépségápolási termékek csomagolva vannak. Különböző online források szerint évente világszerte 120-150 milliárd termékcsomag kerül forgalomba. Valószínűleg nehéz lenne pontosan kiszámolni, de nyilvánvaló, hogy a csomagolás is hatalmas mennyiségű természetes és mesterséges nyersanyagot emészt fel. A csomagoláshoz főként műanyagot, fát, alumíniumot és üveget használnak. Egyes szakemberek a „tisztá csomagolás” és a „tisztá összetevők” kifejezéseket használják. A „tisztá csomagolás” azt a csomagolást jelenti, amely életciklusa során nem járul hozzá az éghajlatváltozáshoz, a „tisztá összetevők” pedig az etikus és az egészségre nem káros csomagolási anyagokat jelenti. Itt a felelősség nagy része a gyártót terheli, mivel a termékeket várhatóan nem tesztelik állatokon, továbbá csak környezetbarát és nem veszélyes anyagokat használnak, a terméket tudósokkal közösen fejlesztik ki, és a címkén feltüntetik a termékinformációkat. A szépségipar egyik reakciója a tudatos fogyasztási trendekre a „tisztá szépség” mozgalom, amelyhez olyan nagy cégek is csatlakoztak már, mint a Sephora, a Goop, a Fenty Beauty és sokan mások. Jelenleg egyre inkább terjed az a

trend, amikor a kozmetikai termékeket (sampon, szappan, krémek stb.) a vásárlók saját, magukkal vitt csomagolásban tudják megvásárolni. Mindenképpen nézzon utána ennek a lehetőségnek online, vagy kérdezzen rá az kiválasztott üzletben. Ha azonban a terméket a csomagolásában vásárolta meg, próbálja meg más célra felhasználni a csomagolást vagy annak anyagát, illetve az alábbi ajánlásoknak megfelelően felelősségteljesen szelektálja:

- Mielőtt kidobja a csomagolást - öblítse ki (ajánlott mosószer nélküli vízzel vagy már használt vízzel mosás vagy mosogatás után), hogy eltávolítsa a termékmaradványokat (sampon, szappan, por stb.) a csomagolásból.
- Válogassa szét a csomagokat, különösen, ha a csomagot a ZÖLD PONT jelöli.
- Ha a csomagolás több különböző anyagból készült részből áll (műanyag és bambusz/fa, műanyag és alumínium, papír-csomagolás stb.), válasszuk szét ezeket a részeket, és tegyük őket a megfelelő szelektív tartályokba.
- Az alumínium csomagolásokat, amelyeket legtöbbször kéz- vagy arckrémek, ajakbalzsamok csomagolására használnak, szintén válogassa szét. Az alumínium csomagolást műanyag edénybe dobjuk, ha a csomagolás műanyag kupakkal készült - ez is a műanyag edénybe kerül.
- A pelenkákat, használt intim vagy személyes higiéniai termékeket, papírtörülközőket, eldobható zsebkendőket, WC-papírt (de nem az üres gurigákat, melyek papírként szelektálhatók), fogkeféket, használt konyhai és zuhanyzós szivacsokat, borotvapengéket, ragasztószalagokat, kerámiákat, tükördarabokat és az egyéb háztartási hulladékot a vegyes kommunális hulladékgyűjtő edénybe kell dobni.

A szépségápolási termékek piacra juttatásának folyamatában a forgalmazó felelős a szépségápolási termék megfelelő és tisztességes címkézéséért, a fogyasztó pedig felelős az összetevőkre vonatkozó információk megszerzéséért, valamint a csomagoláson található információk gondos elemzéséért. Kétségtelen, hogy a fogyasztó nem tudhat mindent az összetevőkről, de ha a csomagoláson fel van tüntetve, hogy tanúsított, akkor kevésbé érezzük magunkat stresszesnek a választásban. A kozmetikai iparban a legfontosabb minősítések közül néhány: „Certified Vegan” (a termék vegánbarát, nem tartalmaz állati eredetű termékeket, és nem tesztelték állato-

kon), „Made Safe” (a termék biztonságos - mérgeanyagoktól és rákkeltő anyagoktól mentes, a márkanév alatt gyártott) „EWG verified” (a termék nem tartalmaz az EWG toxikológusokból, vegyészekből és epidemiológusokból álló csoportja által bemutatott veszélyes összetevők listáján szereplő több ezer anyag közül egyet sem), „Ecocert” (a termék előállítása nem járt nagy ökológiai lábnyommal és az éghajlatváltozás elleni küzdelem kihívásainak megfelelően történik), „Fair trade” (a termék „életciklusának” minden lépése tisztességes és társadalmilag felelős módon történt), „Ecocert Cosmos Organic” (a termék természetes és bio). Ha talál egy tanúsító védjegyet, akkor is ajánlott megnézni a termék ökológiai lábnyomát. A 3R elvének leginkább megfelelő termékek megvásárlása érdekében a csomagoláson a következő címkéket keresse, amelyek a következő fő kritériumokat jelentik:

- pálmaolaj-mentes
- vegán
- kegyetlenség-mentes (barátokon tesztelve, soha nem állatokon)
- a lehető legorganikusabb
- minden termékcsomagolás vagy biológiailag lebomló vagy újrahasznosítható (mint a fémpaletták, a bambusz applikátor és az organikus pamut tárolótasakok)
- minden címkét újrahasznosított papírra nyomtatnak környezetbarát tintával
- Ezek a kritériumok mint kiindulópont megtalálhatók bizonyos webáruházakban is, például a www.etsy.com oldalon

A fentiek mellett fordítson kiemelt figyelmet a környezetbarát termékek jelölésére a csomagoláson. A meglévő uniós és nemzetközi öko címkék listáját a <https://www.greenspec.co.uk/ecolabels-used-in-europe/> oldalon találja.

A SZÉPSÉGIPARBAN HASZNÁLT ANYAGOK NEGATÍV HATÁSAI AZ EMBERRE ÉS A KÖRNYEZETRE

Manapság a szépségápolási termékek széles választékát kínálják a fogyasztóknak, és a helyben gyártott és importált szépségápolási termékek fogyasztása évről évre nagy mennyiségben növekszik. Az amerikai piacra például 181 országból importálják a szépségápolási termékeket, sok kozmetikai terméket Kínából hoznak be. Becslések szerint az USA-ban egy nő naponta átlagosan 12 testápolási terméket használ, amelyek 168 különböző összetevőből állnak. A férfiak eközben jellemzően feleannyi kozmetikumot használnak. A legtöbb ilyen terméket közvetlenül a bőrre - a test legnagyobb szervére - viszik fel, és ha közvetlenül felszívódnak, a keringési rendszerbe is bekerülnek. A szépségápolási termékekből származó vegyi anyagok a légutakon, bőrön át felszívódva és belső használaton keresztül is bejutnak a szervezetbe. Többségük biztonságos, de a szépségápolási termékekben már kimutathatók mérgező anyagok is. A szépségápolási termékekben található anyagok és összetevők a következő negatív hatásokat gyakorolhatják az emberi szervezetre:

2. ábra. Negatív hatások

Felsoroltuk az emberi szervezetre gyakorolt főbb káros hatásokat, de a szépségápolási termékek összetevői a természetet is károsíthatják. Minden mérgező anyag a természetbe kerül, amikor vízzel leöblítjük őket. Sok vegyi anyag nem bomlik le, és bekerül az ökoszisztémáinkba - óceánokba, tavakba, folyókba és vissza a vízkészletünkbe. Ahogy a víz elpárolog, a szennyezett vízből felhők képződnek, és a vegyi anyagok eső formájában térnek vissza. A földre kerülő szennyező anyagok a mezőgazdasági termékeinkbe is bekerülnek, amelyeket megesszünk, így a vegyi anyagok visszakerülnek a szervezetünkbe, és olyan betegségeket okozhatnak, mint például a rák. A vízben lévő vegyi anyagok csökkentik a vízben élő állatpopulációkat, és a szennyezett takarmány és levegő szintén negatív hatással van az általunk nevelt és fogyasztott állatokra.

KÖRNYEZETBARÁT SZEMLÉLET KIALAKÍTÁSA A SZÉPSÉGÁPOLÁSI TERMÉKEK ELŐÁLLÍTÁSÁVAL ÉS HASZNÁLATÁVAL ÖSSZEFÜGGÉSBEN

A döntések meghozatala és a tanácsadás nem fekete vagy fehér, és nem is lehet az, sokkal inkább az értékeinken és etikánkon alapuló mérlegelésről van szó. Egyéneek vagyunk, és nem élhetünk teljesen fenntartható módon, de változtathatunk a hozzáállásunkon. A 3R (reduce, reuse, recycle) elvét követve természetesen választhatjuk azokat a szépségápolási termékeket és márkákat, amelyek a gyönyörű bolygónk védelmét szolgáló kezdeményezéseket valósítanak meg. Az alábbiakban olyan javaslatok következnek, amelyek segíthetnek Önnek is a természet védelmében.

- Válasszon olyan szépségápolási termékeket, amelyek 100 százalékban természetes összetevőkből készülnek, és a csomagolásuk újrahasznosított anyagokból készült;
- Keresse a természetesnek minősített kozmetikumokat. Ausztráliában például a Safe Cosmetics Australia több mint 50 márkát minősített mérgező anyagoktól mentesnek. Az USA-ban a természetes összetevőket az EWG (Environmental Working

Group, <https://www.ewg.org>), az RGS (Research Global Services az Európai Unió és a Török Köztársaság vegyi anyagokra vonatkozó jogszabályaiban, <https://www.reach-gs.eu>) értéke-
li. Keressen erről szóló információt a csomagoláson vagy az eladó webáruházában;

- Válasszon olyan szépségipari gyártótól márkát, akik részt vesznek fenntarthatósági kezdeményezésekben vagy különböző ökoprogramokban, minimális csomagolást kínálnak vagy lebomló csomagolást használnak, megújuló energiaforrásokat használnak a gyártási folyamatban, mint például <https://www.adornocosmetics.com.au/sustainability>;
- Keressen olyan szépségápolási márkákat, amelyek nyilatkoznak arról, hogy megújuló összetevőket használnak, mint például a Kakadu szilvát, egy olyan növényt, amelyet Ausztrália olyan régióiban termesztnek, melyek történelmileg el vannak szeparálva az ipari vidékektől, és zárt közösségek lakják őket;
- Válasszon olyan szépségápolási márkákat, amelyek kijelentik, hogy vegán minősítésű termékeket állítanak elő; ez segít csökkenteni a pálmaolaj használatát a kozmetikumokban;
- Olvassa el figyelmesen a szépségápolási termékek összetevőit, és nézzen utánuk. A bio- vagy természetes szépségápolási termékek jogi definíciójának és a gyártásra, értékesítésre, címkézésre és reklámozásra vonatkozó szigorú követelményeinek hiányában gyakran előfordulnak visszaélések a „zöld marketing” álcája alatt. Emlékeztetjük, hogy a mérgező anyagok általában az összetevők listájának végén szerepelnek, de a gyártó úgy is kijátszhatja őket, hogy máshol, a természetes anyagokhoz közelebb sorolja fel őket. Természetesen sok anyagot nem ismer az átlagfogyasztó. Ebben az esetben használjon különféle eszközöket, alkalmazásokat. Például az erre kifejlesztett meglévő online alkalmazásokat jól lehet használni. Az egyik ilyen a CLEANBEAUTY összetevő-azonosító alkalmazás, amellyel megtudhatjuk, hogy egy adott termék mely összetevői minősülnek veszélyesnek (vagy vitatott összetevőnek). Mindössze annyit kell tennie, hogy lefényképezi a címkét az okostelefonjával, és máris információt kap a vitatott összetevőkről;

- Amíg nem tudjuk teljesen elkerülni a műanyagtartalmú termékeket, addig választhatjuk a már meglévő csomagolás újrafelhasználását. Használja fel meglévő üres kozmetikai csomagolását más célra, vagy gondoskodjon arról, hogy az ilyen csomagolások ne kerüljenek a környezetbe;
- Ne műanyag zacskókba csomagolva dobja ki üres kozmetikai csomagolásait, hanem válogassa szét őket, ne tiszta vízzel mossa ki őket, hanem tisztítsa meg a már mosásra, mosogatóra már felhasznált vízzel.

A szépségápolási termékek gyártói változtatják magatartásukat és környezetbarátabbá válnak a következő tevékenységek révén:

- a hűtési energiahatékonyság növelése és a megújuló erőforrások használata;
- modern laboratóriumokat hoznak létre és használnak a szépségápolási termékek létrehozására és tesztelésére;
- a csomagolásban használt műanyag helyett újrahasznosított nyersanyagokat vagy biológiai forrásokat használnak;
- javasolják a szépségápolási termékek csomagolás nélküli szállítását;
- az üvegházhatású gázok kibocsátását csökkentik minden egyes késztermék esetében;
- a termelésből a boltokba jutás logisztikáján változtatnak;
- öko címkézési rendszert hoznak létre a fenntartható döntések előmozdítására és a vásárlók tájékoztatása érdekében;
- pénzadományokat adnak a károsodott természetes tengeri és erdei ökoszisztémák helyreállítását célzó projektek finanszírozására, valamint a körforgásos gazdasághoz kapcsolódó projektek finanszírozására;
- a környezetbarátabb termeléssel kapcsolatos intézkedéseiket kiemelik, valamint a közösségi médiában aktívan vesznek környezetvédelmi témákban stb.

A legtöbb környezetbarát szépségápolási termék házi készítésű, a továbbiakban bemutatunk néhány olyan példát, amelyet könnyen elkészíthetsz magadnak!

Házi készítésű fürdőgolyók

Ezekre lesz szüksége: 200 g szódabikarbóna; 100 ml citromsav; tányér; mozsár; kedvenc olaja; kedvenc ételfestéke; egy fúvókás üveg; formák. Törje össze a szódabikarbónát a mozsártörővel. Öntse a citromsavat vagy a citromlevet, a kiválasztott olajat és a festéket egy szórófejes flakonba. Az így kapott folyadékot fújja az összetört szódabikarbónára. Amint a massa kezd megszilárdulni, helyezze az előkészített formákba. Ha túl sokáig vár, a massa túl kemény lesz a formázáshoz, ha pedig túl sok folyadékot permetez, a massa felhabzik. Hagyja a megformázott masszát 3-4 órán át szobahőmérsékleten megszilárdulni.

Testradír. Íme néhány lehetséges recept

- **Kávézaccos súrolás.** Ne dobja ki a kávézaccot - keverje össze egy kis növényi olajjal, és masszírozza a bőrbe. Öblítse le 10 perc után.
- Keverjen össze egy csésze tengeri sót egy pohár mandulaolajjal (ajánlott a legkisebb szemcsés sót választani, hogy ne károsítsa a bőrt). Masszírozza a mandulaolajjal kevert sót a bőrbe, várjon egy kicsit, majd öblítse le langyos vízzel.
- Keverjen össze durvára őrölt borsot egy csipet fahéjjal, néhány teáskanál olívaolajjal és egy csipet durva sóval. Ez a testpeeling tisztítja a pórusokat, javítja a vérkeringést, és segít hatékonyan küzdeni a narancsbőr ellen.
- Keverjen össze néhány teáskanál cukrot ugyanennyi hidegen sajtolt olívaolajjal. Masszírozza be a bőrbe, várjon néhány percet, majd folyó víz alatt jól öblítse le.
- Óröljön meg egy kis zabpelyhet (erre tökéletes választás a kávédaráló), keverje össze néhány teáskanál mézzel. Fürdés után vigyük fel a bőrre, masszírozzuk be, várjunk néhány percet, majd folyó víz alatt öblítsük le.

Lip balm

Mindössze 2,5 g méhviaszra és 7,5 g folyékony olajra lesz szüksége (például használhat kókuszolajat vagy édesmandulaolajat). A vízfürdőben feloldott méhviasz és olaj masszájához adhat 1-4 csepp illóolajat (lime, édes narancs, levendula stb.), ami a kívánt illatot adja. Keverjen össze mindent jól, és öntse az üvegekbe. Az ajakápoló gyorsan megdermed, és máris használhatja ajakápolásra.

ESETTANULMÁNY

PÉLDÁK LITVÁNIÁBÓL

Néhány hónappal ezelőtt Kaunasban megalakult az alacsony fogyasztási filozófiájú „Urban Green” szalon. Azoknak az embereknek hozták létre, akik kevesebb kárt szeretnének okozni maguknak és a körülöttük lévő világnak. „Az a legfőbb probléma, hogy sokan azt gondolják, hogy az alacsony fogyasztáshoz kapcsolódó szolgáltatások nagyon drágák. Ez azonban nem igaz, és mi megpróbáljuk eloszlatni ezeket a mítoszokat”. Az alapító Ieva elárulta, hogyan nyitotta meg szalonját, mi kell egy ilyen vállalkozás fenntartásához, és milyen szolgáltatásokat kaphatnak itt az emberek.

<https://9zuikiai.lt/tvarus-grozio-salonas-ar-tai-imanoma-kaunetoks-jau-yra/>

A Városi Földszeretők küldetése

„Az egyszerűség, a minimalizmus és a természetbarát élet eszméit terjesztjük. Követjük a felelős fogyasztás, a nulla hulladék és az alacsony terhelés szemléletét. Minden nap azon dolgozunk, hogy csökkentsük az eldobható műanyagot és a hulladékot, és több könyvedséget és tisztaságot vigyünk az életünkbe.”

<https://www.urbanearthlovers.com/pages/apie-urban-earth-lovers>

FORRÁSOK

Regulation (EC) No 1223/2009 of the European Parliament and of the Council of 30 November 2009 On Cosmetic Products/ internet source <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A32009R1223>

Regulation (EC) No 1223/2009 of the European Parliament and of the Council of 30 November 2009 On Cosmetic Products/ internet source <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A32009R1223>

https://www.vdu.lt/cris/bitstream/20.500.12259/120602/1/giedre_cernauskaite_md.pdf
<https://nvsc.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/kosmetikos-reglamento-igyvendinimo-pagalba/kosmetikos-gaminiu-zenklinimas>

Černauskaitė G. "Ar ekologiškų prekių teisinis reglamentavimas Europos Sąjungoje apsaugo vartotojų teises?", Vilnius University, Master thesis 2014, Kaunas

Kazlauskienė A., „Kosmetikos priemonių sudėtis“, Karaliaus Mindaugo profesinio rengimo centro dėstytoja, mokymo medžiaga, 2020, Kaunas

<https://www.pasiutuslape.lt/apie/tinklarastis/kosmetikos-gaminiu-sudetis---i-ka-atkreipti-demesi-ir-ko-vengti>

Fiber S., 2020, <https://www.ewg.org/the-toxic-twelve-chemicals-and-contaminants-in-cosmetics>

<https://likochema.lt/lt/kosmetika/informacija>

<https://microchemlab.com/test-category/cosmetic-testing>; https://www.ningfei-china.net/?gclid=Cj0KCQjwub-HBhCyARIsAPctr7wLHrBz87M0iBqoJOnCL5m0VmtteO4mm-6JoGgOb3G3dzhFzT6HCUPQaArtzEALw_wcB

https://privatelabel.hu/?gclid=Cj0KCQjwub-HBhCyARIsAPctr7yngSkpeE3HY7xA-see2tNUx5MFew-DF7o6Ve7XN4j9iuDOAOLaskY4aAnc2EALw_wcB

<https://www.delfi.lt/moterys/ivairenybes/papasakojo-kaip-issirinkti-grozio-priemone-kuri-nekenkia-aplinkai-atkreipkite-demesi-i-siuos-zenklus.d?id=86785647>

<https://www.drogas.lt/drogas-rekomenduoja/kosmetikos-pakuociu-rusiavimas>

<https://www.delfi.lt/moterys/ivairenybes/papasakojo-kaip-issirinkti-grozio-priemone-kuri-nekenkia-aplinkai-atkreipkite-demesi-i-siuos-zenklus.d?id=86785647>

<https://www.drogas.lt/drogas-rekomenduoja/kosmetikos-pakuociu-rusiavimas>

<https://www.delfi.lt/moterys/ivairenybes/papasakojo-kaip-issirinkti-grozio-priemone-kuri-nekenkia-aplinkai-atkreipkite-demesi-i-siuos-zenklus.d?id=86785647>

https://www.etsy.com/listing/791276543/new-organic-acne-petal-translucent?ref=search_recently_viewed-1

<https://www.adorncosmetics.com.au/blog/post/environmental-impact/>

